

Reformatoren ingebracht. Dat ik daarbij als type Denifle nam, was, omdat zijn studie over Luther wel de scherpste aanval is van Roomsche zijde op den oorsprong van het Protestantisme en het daarom noodig was, juist tegenover hem, met afdoende bewijzen aan te toonen, hoezeer hij Luther en in hem het Protestantisme onrecht heeft aangedaan. Want wel was reeds terstond bij het verschijnen van Denifle's werk door verschillende Protestantsche geleerden in Duitschland de aanklacht van Denifle, voorzoover deze Luther's zedelijk leven gold, genoegzaam weerlegd, maar de eigenlijke vraag, waarom het geding ging, welke motieven Luther tot een breuke met de Roomsche Theologie hadden geleid, was m. i. nog niet afdoende behandeld. Het is daarom op dit punt vooral, dat ik getracht heb uit de thans gepubliceerde bronnen meer licht te doen schijnen.

Misschien zou het juister zijn geweest, waar de disproportie tusschen de oratie en de daarbij gevoegde noten, zoo groot werd, deze geheele studie om te werken en den vorm der oratie los te laten. Aangezien de Vrije Universiteit er echter prijs op stelt, dat de rectorale oraties om de daaraan toegevoegde *fata academica* in druk verschij-